

Test Booklet No.

प्रश्नपत्रिका क्र.

M

# Paper-III HISTORY

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--

(In figures as in Admit Card)

1. (Signature) .....

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

AUG - 10315

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 150

Number of Pages in this Booklet : 40

Number of Questions in this Booklet : 75

## Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of 75 objective type questions. Each question will carry two marks. All questions of Paper-III will be compulsory, covering entire syllabus (including all electives, without options).
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.  
**Example :** where (C) is the correct response.  

(A)	(B)	(C)	(D)
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>
- Your responses to the items are to be indicated in the OMR Sheet given inside the Booklet only. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

## विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

- परिक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणास दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत 75 बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास दोन गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे. सदरचे प्रश्न हे या विषयाच्या संपूर्ण अभ्यासक्रमावर आधारित आहेत.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्यांना प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनीटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्विकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेली किंवा इतर त्रुटी असलेली सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळी वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळा/निळ्या करावा.  
**उदा. :** जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.  

(A)	(B)	(C)	(D)
<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input checked="" type="radio"/>	<input type="radio"/>
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहीलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणा व्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खुण केलेली आढळून आल्यास अथवा भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमागाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांना परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांनी मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापी, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

**AUG - 10315/III**

**HISTORY****Paper III****इतिहास****प्रश्नपत्रिका III****Time Allowed : 2½ Hours]****[Maximum Marks : 150**

**Note :** This paper contains **Seventy Five (75)** multiple choice questions. Each question carries **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

**सूचना :** या प्रश्नपत्रिकेत एकूण **पचहत्तर (75)** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला **दोन (2)** गुण आहेत. **सर्व** प्रश्न सोडवा.

1. Neolithic age was also called as Neolithic revolution by :	1. नवाश्मयुगाला नवाश्मिक क्रांती असे कोणी संबोधले ?
(A) V. Gordon Childe	(A) वि. गॉर्डन चाइल्ड
(B) H.D. Sankalia	(B) एच. डी. सांकलीया
(C) J.F. Fleet	(C) जे. एफ. फ्लिट
(D) Mortimer Wheeler	(D) मॉर्टीमर व्हिलर
2. Which of the following was <i>not</i> one of the Harappan sites related to the maritime activities ?	2. खालीलपैकी कोणते हरप्पा सभ्यतेचे स्थळ जलवाहतुकीशी संबंधित नव्हते ?
(A) Suktakoh	(A) सुक्ताकोह
(B) Desalpur	(B) देसलपूर
(C) Lothal	(C) लोथल
(D) Balakot	(D) बालाकोट

3. Which of the following has *not* been found in the Indus Civilization sites ?

(A) Wheat

(B) Sugarcane

(C) Barley

(D) Maize

4. Megaliths of South India are associated with which of the following ages ?

(A) Chalcolithic Age

(B) Mesolithic Age

(C) Neolithic age

(D) Iron age

3. सिंधुसंस्कृतीच्या पुरातत्त्वीय क्षेत्रात खालीलपैकी काय मिळालेले नाही ?

(A) गहू

(B) ऊस

(C) नाचणी

(D) मका

4. दक्षिण भारतातील महापाषाण संस्कृती खालीलपैकी कोणत्या काळाशी संबंधित आहे ?

(A) ताम्रपाषाणयुग

(B) मध्याश्मयुग

(C) नवाश्मयुग

(D) लोहयुग

5. The territory of the Assakas (Ashmakas) was situated on the bank of the river :

- (A) Krishna
- (B) Tapi
- (C) Godavari
- (D) Bhima

6. Lord Gautam Buddha delivered first sermon at .

- (A) Gaya
- (B) Sarnath
- (C) Kushinagar
- (D) Shravasti

5. अस्सकांचा (अश्मकांचा) प्रदेश कोणत्या नदीच्या तीरावर होता ?

- (A) कृष्णा
- (B) तापी
- (C) गोदावरी
- (D) भीमा

6. गौतमबुद्धाने आपले पहिले प्रवचन कुठे दिले ?

- (A) गया
- (B) सारनाथ
- (C) कुशीनगर
- (D) श्रावस्ती

7. Where in India do we first get inscriptions about land grants ?

- (A) Central India, Northern Deccan and Andhra
- (B) Eastern India, Eastern Bengal and Orissa
- (C) Southern India : Tamil Nadu and Karnataka
- (D) Kerala

8. Recently in which place has broken relief sculpture of King Ashoka been discovered ?

- (A) Kanaganahalli in Karnataka
- (B) Mahasthan in Uttar Pradesh
- (C) Kumraha in Bihar
- (D) Nittur in Karnataka

7. भारतात प्रथम भूमी/जमिनीच्या दानाचे शिलालेख कुठे सापडले आहेत ?

- (A) मध्य भारत, उत्तर डेक्कन आणि आन्ध्रा
- (B) पुर्व भारत, पुर्व बेंगाल आणि ओरीसा
- (C) दक्षिण भारत : तामीळनाडू आणि कर्नाटका
- (D) केरळा

8. अशोकाचे खंडीत शिल्प नुकतेच कुठे आढळले ?

- (A) कर्नाटकातील कंगनहल्ली
- (B) उत्तरप्रदेशातील महास्थान
- (C) बिहारमधील कुमराह
- (D) कर्नाटकातील नित्तूर

9. The 'Kandhar' edict of Ashoka is written in .....

- (A) Greek and Aramaic
- (B) Greek and Sanskrit
- (C) Greek and Persian
- (D) Greek and Hebrew

10. Where the evidence of the settlement of Roman traders in India has been discovered ?

- (A) Arikamedu
- (B) Tamralipti
- (C) Bhargukachcha
- (D) Barbaricum

9. अशोकाचा 'कंदहार' शिलालेख कोणत्या भाषेत लिहिला आहे ?

- (A) ग्रीक आणि अरॅमायक
- (B) ग्रीक आणि संस्कृत
- (C) ग्रीक आणि पर्शियन
- (D) ग्रीक आणि हिब्रू

10. रोमन व्यापाऱ्यांच्या वसाहतीचा पुरावा भारतात कुठे आढळून येतो ?

- (A) अरिकमेडू
- (B) ताम्रलिप्ती
- (C) भृगुकच्छा
- (D) बारबारीकम

11. The name of the poet Kalidas is mentioned in the :

- (A) Allahabad Pillar Inscription
- (B) Aihole Inscription
- (C) Alapadu Grant
- (D) Hanumankonda Inscription

12. Who was the author of the Allahabad Pillar Inscription of Samudragupta ?

- (A) Kumaravallabha
- (B) Harishena
- (C) Devi Gupta
- (D) Hariputhra

11. कवी कालिदासाच्या नावाचा उल्लेख कुठे झाला आहे ?

- (A) अलाहाबाद स्तंभलेख
- (B) ऐहोल शिलालेख
- (C) अलापदू दान
- (D) हनुमानकोंडा शिलालेख

12. समुद्रगुप्ताच्या अलाहाबाद कोरीवलेखाचा लेखक कोण होता ?

- (A) कुमारवल्लभ
- (B) हरिषेण
- (C) देवी गुप्त
- (D) हरिपुत्र



13. Which among the following was an administrative unit under the Imperial Guptas ?

- (A) Bhukti
- (B) Mandala
- (C) Rajya
- (D) Sima

14. Identify the *incorrect* pair amongst the following :

- (A) Hemchandra–Parishishta-parvan
- (B) Vishakhadatta–Mudrarakshash
- (C) Ptolemy–The Peloponnesian war
- (D) Megasthenes–Indica

13. खालीलपैकी कोणते प्रशासकीय एकक गुप्तसाम्राज्यातील होते ?

- (A) भुक्ती
- (B) मंडल
- (C) राज्य
- (D) सिमा

14. खालीलपैकी कोणती चुकीची जोडी आहे ?

- (A) हेमचंद्र – परिशिष्टपर्वन
- (B) विशाखादत्त – मुद्राराक्षस
- (C) टॉलेमी – द पेलोपोनेशियन वार
- (D) मेगॅस्थिनिस – इंडिका

15. The commentator of the Ninth Century A.D. Medhatithi has written his commentary on which famous text ?

- (A) Brahmasutra
- (B) Ashtadhyayi
- (C) Manusmriti
- (D) Nitisara

16. Foreign Notices of South India” was written by :

- (A) K.M. Panikkar
- (B) K.A. Nilakantha Shastri
- (C) K.K. Pillai
- (D) N. Subramaniam

15. नवव्या शतकातील भाष्यकार मेधातिथी याने कोणत्या प्रसिद्ध संहितेवर टिका लिहिली ?

- (A) ब्रह्मसूत्र
- (B) अष्टाध्यायी
- (C) मनुस्मृती
- (D) नितीसार

16. “फॉरेन नोटीसेस ऑफ साऊथ इंडिया” हा ग्रंथ कोणी लिहिला ?

- (A) के. एम. पनीक्कर
- (B) के.ए. निलकंठ शास्त्री
- (C) के.के. पिल्लई
- (D) एन. सुब्रमन्यम

17. Which one of the following pairs of Kings and the works authored by them is *correctly* matched ?

- (A) Krishnadevaraya–Samaran-ganasutradharma
- (B) Mahendravarman–Matta-vilasaprahasana
- (C) Bhajadeva–Manasollasa
- (D) Somesvara–Amuktamalyada

18. According to Ziauddin Barani, where were Alauddin Khilji's market regulations actually effective ?

- (A) From Multan to Allahabad
- (B) From Multan to Lahore
- (C) From Lahore to Agra
- (D) From Allahabad to Lakhnauti

17. खालीलपैकी कोणत्या राज्यकर्त्याची व त्याच्या साहित्यकृतीची जोडी बरोबर आहे ?

- (A) कृष्णदेवराय — समरांगनसूत्रधर्म
- (B) महेंद्रवर्मन — मत्तविलासप्रहसन
- (C) भजदेव — मानसोल्लास
- (D) सोमेश्वर — अमुक्तमाल्यदा

18. जियाउद्दिन बरनीच्या मते कुठे अल्लाउद्दिन खिलजीचे बाजार नियंत्रणाचे धोरण प्रभावी ठरले ?

- (A) मुल्तान ते अलाहाबाद
- (B) मुल्तान ते लाहोर
- (C) लाहोर ते आग्रा
- (D) अलाहाबाद ते लखनौती

19. Firoz Shah Tughlaq may have brought about the decline of the Delhi Sultanate because he :

- (A) Conducted a large number of military campaigns
- (B) Provoked peasant rebellions by his oppression
- (C) Spent too much money on canals
- (D) Allowed the nobility to become a hereditary nobility

20. In the Telugu text of Krishnadeva-  
raya's time, the Rayavachakamu,  
who was the Narapati ?

- (A) The Vijayanagar King
- (B) The Orissa King
- (C) The Bijapur King
- (D) The Golconda King

19. दिल्लीच्या सल्तनतीच्या ऱ्हासाला फिरोझशह  
तुघलकाची कोणती कृती कारणीभूत मानली  
जाते ?

- (A) त्याने अनेक लष्करी मोहिमा काढल्या
- (B) त्याच्या जुलमामुळे शेतकऱ्यांचे उठाव झाले
- (C) कालव्यांवर त्याने अमाप खर्च केला
- (D) अमीर उमरावांना त्याने वंशपरंपरागत सत्ता बनू दिले

20. कृष्णदेवरायाच्या काळातील 'रायवाचकमु' या  
तेलगू भाषिक लिखाणातील 'नरपती' कोण  
होता ?

- (A) विजयनगरचा राजा
- (B) ओरीसाचा राजा
- (C) बिजापुरचा राजा
- (D) गोवळकोंड्याचा राजा

21. Where in the Deccan is the tomb of the Sufi Saint Gesudaraz ?

- (A) Bidar
- (B) Berar
- (C) Khuldabad
- (D) Gulbarga

22. Malik Amber is credited with having replaced .....

- (A) The Zabti system with the Ijara system
- (B) The Ijara system with the Zabti system
- (C) Afaqi revenue collectors with Deccani revenue collectors
- (D) Deccani nobility with Afaqi nobility

21. गेसुदराझ ह्या सुफी संताचे कबर दक्षिणेत कुठे आहे ?

- (A) बिदर
- (B) बेरार
- (C) खुल्दाबाद
- (D) गुलबर्गा

22. मलीक अंबरने हे कशाला पर्यायी बनवले ?

- (A) जब्तीपद्धती सोडून इजारापद्धती आणले
- (B) इजारापद्धती सोडून जब्तीपद्धती आणले
- (C) अफाकी कर वसूल करणाऱ्या ऐवजी दख्खनी कर वसूल करणारे
- (D) दख्खनी अमीरांऐवजी अफाकी अमीर

23. To which ruler of the Deccan did Akbar write a letter in 1591 ?

- (A) Burhan Nizam Shah of Ahmadnagar
- (B) Chand Bibi of Ahmadnagar
- (C) Raja Ali Khan of Khandesh
- (D) Ibrahim Adil Shah of Bijapur

24. Which is regarded as the largest naval expedition in the Arabian Sea in Medieval times ?

- (A) The Turkish fleet sent to besiege Diu in 1534
- (B) The Portuguese fleet that blockaded Chaul in 1515
- (C) The Portuguese fleet that attacked Ormuz in the 1520's
- (D) The Turkish fleet that attacked Basra in 1512

23. 1591 मध्ये दक्षिणेच्या कुठल्या राज्यकर्त्याला अकबराने पत्र लिहिले ?

- (A) अहमदनगरचा बुऱ्हाण निझाम शहा
- (B) अहमदनगरची चांदबिबि
- (C) खानदेशचा राजा अली खान
- (D) बिजापुरचा इब्राहिम आदिलशहा

24. मध्ययुगीन काळातील अरबी समुद्रातील कोणती आरमारी मोहिम सर्वात मोठी मोहिम मानली जाते ?

- (A) तुर्की जहाजदलाने दीवला दिलेला वेढा-1534
- (B) चौलला कोंडी करण्यास गेलेले पोर्तुगिज जहाजदल-1515
- (C) औरमुझवर हल्ला केलेले पोर्तुगिज जहाजदल-1520
- (D) बसरावर हल्ला केलेले तुर्की जहाजदल-1512

25. In the middle of the 17th Century who led the Mughal forces into the Brahmaputra Valley ?

- (A) Asad Khan
- (B) Mir Jumla
- (C) Daud Khan Panni
- (D) Zulfiqar Khan

26. Who was the Amil in Mughal Administrator ?

- (A) The Revenue Assessor
- (B) The person in-charge of Revenue disputes
- (C) The person in-charge of collection of Customs Duties
- (D) The Revenue Collector

25. सतराव्या शतकाच्या मध्यावर मुघल सेनेचे नेतृत्व ब्रह्मपुत्रेच्या खोऱ्यात कोणी केले ?

- (A) आसद खान
- (B) मीर जुमला
- (C) दाऊद खान पन्नी
- (D) झुल्फिकार खान

26. मुघल प्रशासनात अमील कोण होता ?

- (A) महसूल आकारणी करणारा
- (B) महसुलाबाबतच्या तट्यांची जबाबदारी असणारा
- (C) अबकारी कर गोळा करण्याची जबाबदारी असणारा
- (D) महसूल गोळा करणारा

27. Altamgha grants were .....

(A) Grants of land to retired officers  
as pension

(B) Grants of land revenue for  
educational purposes

(C) Grants of land for cultivation

(D) Cash grants to purchase seeds  
and implements

28. Under the Mughals, into how many  
categories was land divided ?

(A) Two

(B) Three

(C) Four

(D) Five

27. अल्लमघा अनुदान म्हणजे ..... होती.

(A) निवृत्ती वेतन म्हणून निवृत्त अधिकाऱ्यांना  
दिलेली जमीन होती

(B) शैक्षणिक कारणासाठी जमीन महसूलाचे  
दान होते

(C) मशागतीसाठी जमिनीचे दान होते

(D) बियाणे व अवजारे खरेदी करण्यासाठीचे  
रोख दान होते

28. मुघलांच्या सत्ताकाळात जमिनीचे किती प्रकार  
केलेले होते ?

(A) दोन

(B) तीन

(C) चार

(D) पाच



29. The Viceroyalty of the four provinces of the Deccan was termed ..... in Mughal times.

(A) Riyāsāt

(B) Risālāt

(C) Ayālat

(D) Buyutāt

30. Where was Mumtaz Mahal buried until the Taj Mahal was built ?

(A) Aurangabad

(B) Surat

(C) Kandahar

(D) Burhanpur

29. दख्खनच्या चार प्रांताच्या शासनपद्धतीला मुघल

सत्ताकाळात हे म्हटले जाई :

(A) रियासत

(B) रिसालात

(C) अयालत

(D) बुयूतात

30. ताजमहाल बांधून होईपर्यंत मुमताझमहलचे पार्थिव

कुठे दफन केले होते ?

(A) औरंगाबाद

(B) सूरत

(C) कंदहार

(D) बुऱ्हानपूर

31. What was the basis for the Dahsala system ?

- (A) Assessment after appraisal
- (B) Assessment on the basis of crop sharing
- (C) Arbitrary assessment
- (D) Assessment after measurement

32. An early biography of Chhatrapati Shivaji Maharaj was written by :

- (A) Dr. Dellon
- (B) Dr. John Fryer
- (C) Cosmo de Guarda
- (D) Niccolo Manucci

31. दहसाला पद्धतीचा पाया काय होता ?

- (A) आधी पाहणी व नंतर कर आकारणी
- (B) शेतीच्या खंडानुसार कर आकारणी
- (C) यादृच्छिक कर आकारणी
- (D) मोजणीनंतर कर आकारणी

32. शिवाजी महाराजांचे एक सुरुवातीचे चरित्र यांनी लिहिले :

- (A) डॉ. डेलॉन
- (B) डॉ. जॉन फ्रायर
- (C) कॉस्मो द गार्दा
- (D) निकोलो मानुची

33. In which Bakhar do we get a description of the Maratha Navy ?

- (A) Chitnis Bakhar
- (B) Tanjore Bakhar
- (C) Chitragepta Bakhar
- (D) Sabhasad Bakhar

34. Match the following and choose the *correct* answer from the codes given below :

- |                     |                      |
|---------------------|----------------------|
| (a) Sambhaji        | (i) Tuzuk-i-Babari   |
| (b) Krishnadevaraya | (ii) Budhabhushan    |
| (c) Someshwara-III  | (iii) Amuktamal-yada |
| (d) Babar           | (iv) Manasollasa     |

*Codes :*

- |           |       |      |      |
|-----------|-------|------|------|
| (a)       | (b)   | (c)  | (d)  |
| (A) (ii)  | (iii) | (i)  | (iv) |
| (B) (ii)  | (iii) | (iv) | (i)  |
| (C) (iv)  | (iii) | (ii) | (i)  |
| (D) (iii) | (ii)  | (iv) | (i)  |

33. मराठा आरमाराचे वर्णन कोणत्या बखरीत सापडते ?

- (A) चिटणीस बखर
- (B) तंजावर बखर
- (C) चित्रगुप्त बखर
- (D) सभासद बखर

34. जोड्या जुळवा आणि खाली दिलेल्या संकेतांकामधून योग्य पर्याय निवडा :

- |                    |                     |
|--------------------|---------------------|
| (a) संभाजी         | (i) तुझुक-ए-बाबरी   |
| (b) कृष्णदेवराया   | (ii) बुधभूषण        |
| (c) तृतीय सोमेश्वर | (iii) अमुक्तमाल्यदा |
| (d) बाबर           | (iv) मानसोल्लास     |

**संकेतांक :**

- |           |       |      |      |
|-----------|-------|------|------|
| (a)       | (b)   | (c)  | (d)  |
| (A) (ii)  | (iii) | (i)  | (iv) |
| (B) (ii)  | (iii) | (iv) | (i)  |
| (C) (iv)  | (iii) | (ii) | (i)  |
| (D) (iii) | (ii)  | (iv) | (i)  |

35. Signed between Peshwa Baji Rao II and the Marquis of Wellesley in 1802, gave the British effective control over the Deccan and Western India :

- (A) The treaty of Bassein
- (B) The treaty of Purandar
- (C) The treaty of Surat
- (D) The treaty of Khandesh

36. The Charter Act of ..... ended the East India Company's monopoly of trade with India.

- (A) 1813
- (B) 1806
- (C) 1833
- (D) 1853

35. 1802 मधील पेशवे बाजीराव दुसरा आणि वेलेस्लीचा मार्क्वीस यांमध्ये झालेल्या कोणत्या तहामुळे दख्खन आणि पश्चिम भारतावर ब्रिटीशांना प्रभावी नियंत्रण प्रस्थापित करता आले :

- (A) बसईचा तह
- (B) पुरंदरचा तह
- (C) सुरतेचा तह
- (D) खान्देशचा तह

36. .... चार्टर्ड ॲक्टमुळे ईस्ट इंडीया कंपनीची भारताशी व्यापारातील एकाधिकारशाही नष्ट झाली.

- (A) 1813
- (B) 1806
- (C) 1833
- (D) 1853

37. The Young Bengal Movement was led by ..... advocated that Indian society and religion should be judged by the dictates of European rationalism'.

- (A) Radha Kant Deb
- (B) Akshay Kumar Dutt
- (C) Henry Derozio
- (D) William Jones

38. Who enunciated 'Paramountcy' as a concept in 1820, which implied the duty of British as "Supreme guardians of general tranquillity, law and right to maintain the legal succession" in the princely states ?

- (A) Lord Cornwallis
- (B) Charles Metcalfe
- (C) John Malcolm
- (D) Lord Dalhousie

37. युरोपीय विवेकवादाच्या आधाराने भारतीय समाज व धर्माचे मूल्यमापन केले जावे अशा विचारांच्या यंग बेंगॉल चळवळीचे नेतृत्व .....यांनी पुरवले.

- (A) राधा कांत देब
- (B) अक्षय कुमार दत्त
- (C) हेन्री डेरोझिओ
- (D) विल्यम जोन्स

38. खालीलपैकी कोणी 1820 मध्ये सर्वकष प्रभुत्वसत्ता (Paramountcy) या संज्ञेचे प्रतिपादन केले की ज्याच्यामुळे संस्थानांमध्ये शांतता, कायदा आणि वारसाहक्काचे रक्षण करण्याचे कर्तव्य ब्रिटिशांच्या कर्तव्याचा भाग बनले ?

- (A) लॉर्ड कॉर्नवॉलिस
- (B) चार्ल्स मेटकाफ
- (C) जॉन माल्कम
- (D) लॉर्ड डलहौसी

39. Swami Dayanand Saraswati founded  
the Arya Samaj (1875)  
in :

- (A) Surat
- (B) Amritsar
- (C) Ambala
- (D) Bombay

40. Poona Sarvajanic Sabha was  
reorganised form of the :

- (A) Poona Association
- (B) Poona Sabha
- (C) Poona Mandal
- (D) Vichar Munch

39. स्वामी दयानंद सरस्वतींनी 1875 मध्ये आर्य  
समाजाची ..... येथे स्थापना केली.

- (A) सूरत
- (B) अमृतसर
- (C) अंबाला
- (D) मुंबई

40. पुणे सार्वजनिक सभा हा .....चा  
पुनर्गठित अवतार होता.

- (A) पूना असोसिएशन
- (B) पूना सभा
- (C) पूना मंडळ
- (D) विचार मंच

41. The patriotic song 'Bande Mataram' was written by :

- (A) Devendranath Tagore
- (B) Bankim Chandra Chatterji
- (C) Keshav Chandra Sen
- (D) Rabindranath Tagore

42. The transfer of the capital from Calcutta to Delhi took place in the year :

- (A) 1911
- (B) 1877
- (C) 1930
- (D) 1942

43. "Al Hilal", a weekly Urdu Newspaper, was founded by :

- (A) Syed Ahmed Khan
- (B) Dr. M.A. Ansari
- (C) Khan Abdul Gaffar Khan
- (D) Maulana Abul Kalam Azad

41. वंदेमातरम् या देशभक्तीपर गीताचे कवी हे होते :

- (A) देवेंद्रनाथ टागोर
- (B) बंकिमचंद्र चटर्जी
- (C) केशवचंद्र सेन
- (D) रवीन्द्रनाथ टागोर

42. भारताची राजधानी ..... या वर्षी कलकत्त्याहून दिल्लीला हलवली गेली.

- (A) 1911
- (B) 1877
- (C) 1930
- (D) 1942

43. 'अल हिलाल' या साप्ताहिक उर्दू वृत्तपत्राची स्थापना कोणी केली होती ?

- (A) सय्यद अहमद खान
- (B) डॉ. एम.ए. अन्सारी
- (C) खान अब्दुल गफ्फार खान
- (D) मौलाना अबुल कलाम आझाद

44. At which session of the Congress was the Congress-League Pact signed in December, 1916 ?

- (A) Faizpur
- (B) Amritsar
- (C) Bombay
- (D) Lucknow

45. O' Dwyer was killed by :

- (A) Madanlal Dhingra
- (B) Sardar Udham Singh
- (C) Anant Laxman Kanhere
- (D) Khudiram Bose

46. Harish Chandra Bharatendu was a prolific writer of prose and poetry who made pioneering contribution to :

- (A) Bengali Literature
- (B) Hindi Literature
- (C) Assamese Literature
- (D) Gujarati Literature

44. काँग्रेस व लीगमधील करार डिसेंबर, 1916 मध्ये काँग्रेसच्या कोणत्या अधिवेशनात घडून आला ?

- (A) फैझपूर
- (B) अमृतसर
- (C) मुंबई
- (D) लखनौ

45. ओडवायरचा वध यानी केला :

- (A) मदनलाल धिंग्रा
- (B) सरदार उधमसिंग
- (C) अनंत लक्ष्मण कान्हेरे
- (D) खुदीराम बोस

46. हरिश्चंद्र भारतेन्दु या ज्येष्ठ लेखक व कवीने कोणत्या वाङ्मयात मोलाची भर घातली ?

- (A) बंगाली वाङ्मय
- (B) हिंदी वाङ्मय
- (C) आसामी वाङ्मय
- (D) गुजराती वाङ्मय



47. Given below are two statements, one labelled Assertion (A) and the other labelled Reason (R) :

**Assertion (A) :** A.O. Hume, a retired British Civil Servant founded the Indian National Congress in 1885.

**Reasoning (R) :** The first session of the Congress was presided over by W.C. Bannerjee.

In the context of the above two statements which one of the following is *correct* ?

- (A) Both (A) and (R) are correct and (R) is the true explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are correct but (R) is not the true explanation of (A)
- (C) (A) is correct but (R) is wrong
- (D) Both (A) and (R) are wrong

47. खालीलपैकी एक विधान (A) हे तथ्य आहे व दुसरे (R) हे स्पष्टीकरण आहे :

**तथ्य (A) :** ए.ओ. ह्यूम या निवृत्त ब्रिटिश सनदी अधिकाऱ्याने राष्ट्रीयसभेची स्थापना 1885 मध्ये केली.

**स्पष्टीकरण (R) :** राष्ट्रीय सभेच्या पहिल्या अधिवेशनाचे अध्यक्षपद व्योमेशचंद्र बॅनर्जी यांनी भूषविले.

वरील विधानांच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणता पर्याय **योग्य** आहे ?

- (A) तथ्य (A) व स्पष्टीकरण (R) हे दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे सत्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) तथ्य (A) व स्पष्टीकरण (R) हे दोन्ही सत्य आहेत पण (R) हे (A) चे सत्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) तथ्य (A) हे खरे आहे पण स्पष्टीकरण (R) हे चूक आहे
- (D) तथ्य (A) आणि स्पष्टीकरण (R) दोन्ही चूक आहेत

48. Who was known as the “Frontier Gandhi” ?

- (A) Syed Ahmed Khan
- (B) Khan Abdul Gaffar Khan
- (C) Omar Sohani
- (D) Hasrat Mohani

49. .... handed over command of the National Army (INA) to Subhash Chandra Bose in 1943.

- (A) Surendra Nath Banerjee
- (B) Chittaranjan Das
- (C) Rasbehari Bose
- (D) Jagdish Chandra Bose

48. सरहद्द गांधी कोणाला म्हटले जाई ?

- (A) सय्यद अहमद खान
- (B) खान अब्दुल गफ्फार खान
- (C) ओमार सोहानी
- (D) हसरत मोहानी

49. .... यांनी 1943 मध्ये सुभाषचंद्र बोस यांना आझाद हिंद सेनेचे नेतृत्व दिले.

- (A) सुरेन्द्रनाथ बॅनर्जी
- (B) चित्तरंजन दास
- (C) रासबिहारी बोस
- (D) जगदीशचंद्र बोस

50. Formation of the interim government took place on :

- (A) 16th August, 1946
- (B) 20th August, 1941
- (C) 2nd September, 1946
- (D) 5th September, 1946

**Instructions (Q. Nos. 51 to 54)**

Read the following passage carefully and answer the questions based on it :

The basic strategic perspective of the national movement was to wage a long-drawn out hegemonic struggle, or, in Gramscian terms, a war of position. By hegemonic struggle, we mean a struggle for the minds and hearts of men and women so that the nationalist influence would continuously grow among the people through different channels and through the different phases and stages of the national movement.

50. भारताचे अंतरिम सरकार कोणत्या दिवशी स्थापन झाले ?

- (A) 16 ऑगस्ट, 1946
- (B) 20 ऑगस्ट, 1941
- (C) 2 सप्टेंबर, 1946
- (D) 5 सप्टेंबर, 1946

**निर्देश (प्र. क्र. 51 ते 54)**

खालील उतारा काळजीपूर्वक वाचा आणि त्यावर आधारित दिलेल्या प्रश्नांचे उत्तर लिहा :

राष्ट्रवादी चळवळीच्या रणनीतीचा मुख्य दृष्टीकोन प्रभुत्वप्रस्थापनेसाठी दीर्घ दल्याचा लढा उभारणे हे होते किंवा ग्रामचीच्या भाषेत 'भूमिकेचे युद्ध' करणे होते. प्रभुत्वप्रस्थापनेचा संघर्ष म्हणजे स्त्री-पुरुषांच्या मन व बुद्धी (पालटाचा) संघर्ष की ज्यामुळे जनतेमधील राष्ट्रीय प्रभावाची वेगवेगळ्या माध्यमातून, राष्ट्रवादी चळवळीच्या वेगवेगळ्या अवस्था वा टप्प्यांमधून सातत्याने वृद्धी होत राहते. राष्ट्रवादी चळवळ ही कायदा-बाह्य वा कायदेभंग करणाऱ्या जनचळवळीची

The movement alternated between phases of extra-legal or law-breaking mass movements and phases of functioning within the four walls of the law. But both phases were geared to expanding the influence of the national movement among the people. The basic strategy of the national movement was, moreover, not a strategy of gradual reform. It was a strategy of active struggle with the objective of wresting power from the colonial rulers.

51. Who offered the term 'war of position' ?

- (A) Mahatma Gandhi
- (B) Antonio Gramsci
- (C) Jawaharlal Nehru
- (D) Dr. B.R. Ambedkar

अवस्था व कायद्याच्या चतुःसीमेमध्ये कृतीशील असणारी अवस्था यामध्ये अदलाबदल करत आकार घेत राहिली तथापि या दोन्ही अवस्थांमुळे राष्ट्रवादी चळवळीच्या जनसामान्यावरील प्रभावाची गती वाढत राहिली. सर्वसाधारणपणे राष्ट्रवादी चळवळीची मुख्य रणनीती ही हळूहळू सुधारणा करण्याची नव्हती. तर त्यांची रणनीती वसाहतवादी सत्ताधीशांकडून सत्ता प्राप्त करण्याच्या उद्दिष्टासाठी कृतीशील संघर्ष करणे ही होती.

51. 'भूमिकेचे युद्ध ही संकल्पना कोणी मांडली ?

- (A) महात्मा गांधी
- (B) अँटोनिओ ग्रामची
- (C) जवाहरलाल नेहरू
- (D) डॉ. बी. आर. आंबेडकर

52. What do you understand by hegemonic struggle ?

- (A) Struggle for social emancipation
- (B) Struggle for wresting power from colonial rulers
- (C) Struggle of minds and hearts leading to growth of nationalist influence on people
- (D) Struggle for equality

53. Which *two* basic phases alternated in national movement ?

- (A) Extra-legal and law abiding
- (B) War of position and hegemonic struggle
- (C) Active struggle and gradual reforms
- (D) Civil Disobedience and Non-cooperation

52. प्रभुत्वप्रस्थापनेचा संघर्ष म्हणजे तुम्हाला काय समजले ?

- (A) सामाजिक मुक्तीसाठीचा संघर्ष
- (B) वसाहतवादी सत्ताधीशांकडून सत्तेची प्राप्ती करण्याचा संघर्ष
- (C) जनतेवर राष्ट्रीय प्रभावाची वृद्धी करणारा मत व बुद्धीचा संघर्ष
- (D) सामाजिक समतेसाठीचा संघर्ष

53. राष्ट्रीय चळवळीत कोणत्या दोन अवस्थांची अदलाबदल होते राहिली ?

- (A) कायदाबाह्य व कायदासंमत
- (B) भूमिकेचे युद्ध आणि प्रभुत्वप्रस्थापनेचा संघर्ष
- (C) कृतीशील संघर्ष आणि संयत सुधारणा
- (D) सविनय कायदेभंग आणि असहकार

54. Which of the following was *not* the strategy of the national movement ?

- (A) to wage hegemonic struggle
- (B) to carry war of position
- (C) strategy of gradual reforms
- (D) strategy of active struggle to gain power from colonial rulers

55. Ranajit Guha's "Prose of Counter-Insurgency" is regarded as a classic statement of the .....

- (A) Annales school
- (B) Marxist school
- (C) Subaltern school
- (D) Post-modernist school

54. खालीलपैकी कोणती राष्ट्रवादी चळवळीची रणनीती नव्हती ?

- (A) प्रभुत्वप्रस्थापनेचा संघर्ष उभारणे
- (B) भूमिकेचे युद्ध चालू ठेवणे
- (C) संयत सुधारणांची रणनीती
- (D) वसाहतवादी सत्ताधीशांकडून सत्ता प्राप्त करण्यासाठी कृतीशील संघर्ष करण्याची रणनीती

55. रणजित गुहा यांच्या विद्रोहाचे गद्य (प्रोजे ऑफ काउंटर-इन्सर्जन्सी) हे ..... इतिहासलेखन शाखेचे आहे.

- (A) ऍनॅलस शाखा
- (B) मार्क्सवादी शाखा
- (C) सबाल्टर्न शाखा
- (D) आधुनिकोत्तरवादी शाखा

56. Who was the author of the 'Positive Philosophy' ?

- (A) Auguste Comte
- (B) Samuel Taylor Coleridge
- (C) Edmund Burke
- (D) Joseph De Maistive

57. "Language of the Gods in the World of Men" was written by :

- (A) Sheldon Pollock
- (B) Romila Thapar
- (C) Irfan Habib
- (D) Nicholas Dirks

58. The first comprehensive study of Indian architecture from a colonial perspective was undertaken by .....

- (A) James Fergusson
- (B) James Prinsep
- (C) William Jones
- (D) Colin Mackenzie

56. "पॉझिटिव्ह फिलासॉफी" या ग्रंथाचे लेखक कोण आहे ?

- (A) ऑगस्ट कॉम्टे
- (B) सैमुअल टेलर कोलरिज
- (C) एडमन्ड बर्क
- (D) जोसेफ डी मॅस्टीव्ह

57. "लॅंग्वेज ऑफ द गॉड्स इन द वर्ल्ड ऑफ मैन" या ग्रंथाचे लेखक :

- (A) शेल्डॉन पॉलोक
- (B) रोमीला थापर
- (C) इरफान हबीब
- (D) निकोलस डर्कस्

58. भारतीय स्थापत्य कलेचा विस्तृतपणे वसाहतीवादी दृष्टीकोनातून यांनी अभ्यास केला .....

- (A) जेम्स फरगुसन
- (B) जेम्स प्रिन्सेप
- (C) व्हिलीएम जोन्स
- (D) कोलीन मॅकेन्झी

59. Match the following and choose the *correct* answer from the codes given below :

- (a) D.D. Kosambi (i) Subaltern School  
 (b) Judith Brown (ii) Marxist School  
 (c) Gautam Bhadra (iii) Nationalist School  
 (d) K.P. Jayaswal (iv) Cambridge School

*Codes :*

- (a) (b) (c) (d)  
 (A) (i) (ii) (iii) (iv)  
 (B) (ii) (iv) (i) (iii)  
 (C) (iii) (ii) (i) (iv)  
 (D) (ii) (iv) (iii) (i)

60. Who argued that caste worked as a system of extra-economic coercion ?

- (A) James Mill  
 (B) James Grant Duff  
 (C) R.S. Sharma  
 (D) Karl Marx

59. जोड्या लावा आणि खाली दिलेल्या संकेतांका-मधून योग्य पर्याय निवडा :

- (a) डी.डी. कोशांबी (i) सबाल्टर्न स्कूल  
 (b) जुडीथ ब्राऊन (ii) मार्क्सवादी स्कूल  
 (c) गौतम भद्रा (iii) राष्ट्रवादी स्कूल  
 (d) के.पी. जायसवाल (iv) कॅम्ब्रीज स्कूल

**संकेतांक :**

- (a) (b) (c) (d)  
 (A) (i) (ii) (iii) (iv)  
 (B) (ii) (iv) (i) (iii)  
 (C) (iii) (ii) (i) (iv)  
 (D) (ii) (iv) (iii) (i)

60. खालीलपैकी कोणी 'जात ही आर्थिकेतर बळजोरीची व्यवस्था आहे असा युक्तीवाद केला ?

- (A) जेम्स मिल  
 (B) जेम्स ग्रंट-डफ  
 (C) आर.एस. शर्मा  
 (D) कार्ल मार्क्स



61. According to V.K. Rajwade, what was the ideological crux of the Maratha State ?

- (A) Hindu Dharma
- (B) Maharashtra Dharma
- (C) Jati Dharma
- (D) Modernity

62. Which of the following is *not* part of external criticism ?

- (A) Establishing the author of a text
- (B) Establishing the date of a text
- (C) Establishing the space of a text
- (D) Establishing the real meaning of a text

61. वि. के. राजवाडे यांच्या मतानुसार मराठ्यांच्या राज्याचा वैचारिक आधार कोणता होता ?

- (A) हिंदू धर्म
- (B) महाराष्ट्र धर्म
- (C) जाती धर्म
- (D) आधुनिकता

62. खालीलपैकी कोणते बहिरंग परीक्षणाचा भाग नाही ?

- (A) कागदपत्राचा लेखक निश्चित करणे
- (B) कागदपत्राचा काम निश्चित करणे
- (C) कागदपत्राचे स्थान निश्चित करणे
- (D) कागदपत्राचा खरा अर्थ प्रस्थापित करणे

63. According to V.K. Rajwade, why were the Marathas defeated in the Battle of Panipat ?

- (A) Caste Jealousy
- (B) Disunity
- (C) Weak leadership of Sadashivrao Bhau
- (D) Misdeeds of Govind Pant Bundela and Malharrao Holkar

64. Who among the following historians depicted the social transition from lineage to state ?

- (A) D.D. Kosambi
- (B) B.D. Chattopadhyay
- (C) Romila Thapar
- (D) R.S. Sharma

63. राजवाडे यांच्या मतानुसार पानीपतच्या लढाईत मराठ्यांचा पराभव का झाला ?

- (A) जातीद्वेष
- (B) एकीचा अभाव
- (C) सदाशिवरावभाऊंचे दुर्बल नेतृत्व
- (D) गोविंदपंत बुंदेला व मल्हारराव होळकर यांची अपकृत्ये

64. खालीलपैकी कोणत्या इतिहासकारांनी वंशपरंपरा ते राज्यसंस्था असे संक्रमण चितारले आहे ?

- (A) डी. डी. कोसंबी
- (B) बी.डी. चट्टोपाध्याय
- (C) रोमिला थापर
- (D) आर.एस. शर्मा

65. Who among the following is *not* a historian of Maratha history ?

- (A) A.R. Kulkarni
- (B) Jadunath Sarkar
- (C) V.V. Joshi
- (D) Sumit Sarkar

66. The author of the "History of the Peloponesian War" was :

- (A) Thucydides
- (B) Herodotus
- (C) Tacitus
- (D) Virgil

67. 'The Decline and Fall of the Roman Empire' was written by :

- (A) Edward Gibbon
- (B) Oliver Goldsmith
- (C) Carl Becker
- (D) David Moris

65. खालीलपैकी कोण मराठ्यांच्या इतिहासाचे इतिहासकार **नाहीत** ?

- (A) अ.रा. कुलकर्णी
- (B) जदुनाथ सरकार
- (C) व्हि. व्हि. जोशी
- (D) सुमित सरकार

66. 'हिस्ट्री ऑफ पेलोपोनेशियन वार' या ग्रंथाचे लेखक होते :

- (A) थुसीडाईडस
- (B) हिरोडॉटस
- (C) टसीटस
- (D) व्हिरगील

67. 'दी डिक्लायन अँड फाल ऑफ दी रोमन एम्पायर' या ग्रंथाचे लेखक होते :

- (A) एडवर्ड गीबन
- (B) ऑलीव्हर गोल्डस्मिथ
- (C) कार्ल बेकर
- (D) डेव्हिड मोरिस

68. 'The History of the Indian Ocean'

was written by :

(A) Taussaint

(B) Charles Friedman

(C) F.C. Danvers

(D) Alfonso Correa

69. Who wrote the famous treatise "The Rights of Man" ?

(A) Thomas Hobbes

(B) Jeremy Bentham

(C) Thomas Paine

(D) John Locke

68. "दी हिस्ट्री ऑफ दी इंडियन ओशन" हा ग्रंथ

यांनी लिहिला .

(A) ट्युसयन्ट

(B) चार्ल्स फ्राईडमन

(C) एफ. सी. डॅनव्हर्स

(D) अॅलफोन्सो कोरी

69. "दी राईट्स ऑफ मैन" हा प्रसिद्ध ग्रंथ कोणी लिहिला ?

(A) थॉमस हॉब्स

(B) जेरेमी बेन्थम

(C) थॉमस पेन

(D) जॉन लॉक

70. During the Great Depression, the New York Stock Exchange crashed on ....., the day known as 'Black Tuesday'.

- (A) 19th October, 1929
- (B) 29th October, 1929
- (C) 9th October, 1929
- (D) 10th October, 1929

71. The term 'Dollar Diplomacy' is related to :

- (A) Economic Aid
- (B) Parliamentary Consultation
- (C) International Arbitration
- (D) Expensive Agricultural Method

70. आर्थिक महामंदीच्या काळात, न्युयॉर्क स्टॉक एक्सचेंज ..... यादिवशी कोसळला. हा दिवस "ब्लैक ट्यूअझडे" म्हणून ओळखला जातो.

- (A) 19 ऑक्टोबर, 1929
- (B) 29 ऑक्टोबर, 1929
- (C) 9 ऑक्टोबर, 1929
- (D) 10 ऑक्टोबर, 1929

71. संज्ञा "डॉलर डिप्लोमॅसी" या बाबीशी संबंधित आहे :

- (A) आर्थिक मदत
- (B) सांसदीय विचार
- (C) आंतरराष्ट्रीय लवाद
- (D) खर्चिक शेतीपद्धती

72. The International Conference for the limitation of naval armaments after the First World War held at :

- (A) Yalta
- (B) Vladivostok
- (C) Nagasaki
- (D) Washington

73. Sir Joseph Needham is associated with the study of :

- (A) Science and Civilization in China
- (B) Astronomy in Europe
- (C) Botanical Exploration
- (D) Geographical Exploration

72. पहिले महायुद्ध संपल्यानंतर नाविक दलाने युद्धास्त्रावर भर देऊ नये, यासाठीची परिषद येथे भरली होती :

- (A) याल्टा
- (B) व्ह्लाडीव्हॉस्टॉक
- (C) नागासाकी
- (D) वार्शिंग्टन

73. सर जोसेफ नीधम या विषयाशी संबंधित आहे :

- (A) चीनमधील विज्ञान आणि संस्कृती
- (B) युरोपमधील खगोलशास्त्र
- (C) वनस्पती संबंधीचा शोध
- (D) भौगोलिक शोध

74. In which of the following literary works is the role of the individual in shaping the great events of history found ?

- (A) War and Peace
- (B) Great Expectation
- (C) Crime and Punishment
- (D) Tales of Mystery and Imagination

75. 'The Prince' was authored by .....

- (A) Niccolo Machiavelli
- (B) Francisco
- (C) Leonardo da-Vinci
- (D) Vicco

74. खालीलपैकी कोणत्या साहित्यकृतीने व्यक्तीच्या प्रयत्नाने जगातील घटनांवर प्रभाव/परिणाम टाकला ?

- (A) वार अँड पीस
- (B) ग्रेट एक्सपेक्टेसन
- (C) क्राईम अँड पनिशमेंट
- (D) टेल्स ऑफ मिस्ट्री अँड इमॅजनेशन

75. 'दी प्रिन्स' या ग्रंथाचे लेखक .....होते.

- (A) निकोलो मॅकीव्हेली
- (B) फ्रॅन्सीस्को
- (C) लिओनार्डो दा-व्हन्सी
- (D) व्हिको

**AUG - 10315/III**

**ROUGH WORK**